

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII

POZIOMY WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH:

K - konieczny	ocena dopuszczająca (2)
P - podstawowy	ocena dostateczna (3)
R - rozszerzający	ocena dobra (4)
D - dopełniający	ocena bardzo dobra (5)
W - wykraczający	ocena celująca (6)

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; z pomocą nauczyciela przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; (K)
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu utworów omówionych podczas lekcji; (K)
- wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog; (K)
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje, rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, archaizm, inwokację, symbol, alegorię; (K)
- zna pojęcie komizmu, ironii; (K)
- opisuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia); (K)
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką; (K)
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, reportaż, artykuł; (K)
- rozumie rozbieżności między mową a pismem, zauważa rozbieżności między mową a pismem; (K)
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; rozpoznaje rodzinę wyrazów; (K)
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych; (K)
- rozpoznaje imiesłowy; (K)
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone; (K)
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie w prostych przykładach; (K)

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone; (K)
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe; (K)
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny; (K)
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; (K)
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych; (K)
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi; (K)
- podejmuje próbę tworzenia wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad; (K)
- określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju; (P)
- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; (P)
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje; (P)
- zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach; (P)
- zna pojęcie komizmu oraz określa jego funkcję; (P)
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; (P)
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego; (P)
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia); (P)
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i określa ich podstawowe cechy; (P)
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury; (P)
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; (P)
- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, rozumie rozbieżności między mową a pismem; (P)

- rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, w wyrazie pochodnym wskazuje temat słotwórczy i formant; określa rodzaj formantu; (P)
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych; (P)
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; (P)
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone; (P)
- rozumie zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu; (P)
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); (P)
- rozumie znaczenie homonimów; (P)
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach; (P)
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; (P)
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne; (P)
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy; (P)
- rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę; (P)
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej; kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; (P)
- samodzielnie redaguje prostą rozprawkę, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, podejmuje próbę uzasadnienia własnego zdania, (P)
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi; (P)
- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad; (P)
- formułuje pytania do tekstu; (P)
- z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji; (P)
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy i nawyki systematycznego uczenia się. (P)

- rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich; (R)
- zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje; (R)
- określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; (R)
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich; (R)
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji; (R)
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; (R)
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia); (R)
- rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, wskazuje rdzeń; (R)
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, (R)
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców; (R)
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; (R)
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych; (R)
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; (R)
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi; (R)
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych; odróżnia przykład od argumentu; (R)
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; (R)
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi; (R)

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, CV, list matywacyjny, przemówienie, wywiad; (R)
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza i parafrazuje; rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii. (R)
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji; (D)
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze; wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny; (D)
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury; (D)
- wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu; (D)
- zna sposoby wzbogacania słownictwa; (D)
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu; (D)
- rozumie, na czym polega błąd językowy; (D)
- zna i stosuje zasady polskiej ortografii i interpunkcji; (D);
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; (D)
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi; (D)
- tworzy ciekawe i spójne wypowiedzi; (D)
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania; uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie; (D)
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literackie, porównuje utwory; (W)
- biegle posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów literackich; (W)
- objaśnia funkcję różnego rodzaju środków stylistycznych użytych w tekście, porównuje teksty należące do różnych dziedzin kultury; (W)
- wyjaśnia różnice między literaturą piękną, popularnonaukową, publicystyką; (W)
- formułuje wypowiedzi poprawne, bogate językowo, precyzyjne, zachowujące obowiązujące normy; (W)

- doskonali własny styl wypowiedzi, mając świadomość cech dobrego stylu; wypowiada się swobodnie i kulturalnie w różnych sytuacjach; (W)
- zapisuje poprawnie swoje wypowiedzi, dokonuje ich autokorekty, wypowiada się, realizując zamierzony cel; (W)
- wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie i twórczo środki retoryczne i stylistyczne; (W)
- wyraża własne zdanie i uzasadnia je w sposób trafny i wnikliwy; (W)